

Vyjádření školitele Mgr. Petra Plecháče, Ph.D. k průběhu studia a k disertační práci

“Atribuce autorství básnických textů”

předkládané v roce 2019 na ÚČNK FF UK

I. Hodnocení celého doktorského studia

Mgr. Petr Plecháč, Ph.D. nastoupil do doktorského studia oboru Matematická lingvistika v září 2015 po předchozím studiu českého jazyka a literatury na UP v Olomouci. Státní doktorskou zkoušku vykonal v červnu 2018 a disertační práci na téma Atribuce autorství básnických textů odevzdal v létě 2019, z čehož plyne, že dokázal studium dokončit v rámci tzv. standardní doby. Nejen tento kvantitativní údaj ovšem svědčí o bezproblémovém průběhu studia kol. Plecháče. V průběhu studia plnil své povinnosti podle stanoveného individuálního plánu (pouze v jednom případě žádal o přesun plnění povinnosti na další rok), což se odráželo ve stabilně pozitivním ročním hodnocení ze strany oborové rady.

To, že v případě kol. Petra Plecháče jde nejen o svědomitého studenta, ale také úspěšného a plodného badatele, dokládá především jeho samostatná publikační činnost, která je ve srovnání s průměrem studentské produkce v doktorském studiu bezprecedentní. Od roku 2015 se podílel na vydání 2 knižních publikací, 18 článků či kapitol v monografiích, vyprodukoval 7 softwarových nástrojů a zúčastnil se jako autor nebo spoluautor domácích i zahraničních konferencí s 23 příspěvky. Vzhledem k tomu, že v mnoha případech jde o publikace ve spoluautorství s předními zahraničními odborníky v oboru, lze říct, že se jedná o badatelskou osobnost již etablovanou ve světovém kontextu.

II. Celkové zhodnocení disertační práce

Předložená disertační práce se tematicky nachází na pomezí korpusové forenzní lingvistiky a literární vědy. Jako taková vyžaduje souběžnou detailní znalost z několika specifických odvětví: statistiky, korpusové lingvistiky, automatického zpracování přirozeného jazyka (v tomto případě jde o jazyk básnický) a z literární vědy (konkrétně versologie). Úspěšné naplnění všech těchto předpokladů demonstruje Petr Plecháč v úvodní části své disertační práce, kdy relativně podrobně mapuje vývoj v oblasti využití versologických rysů pro určování autorství od počátku stylometrie v 19. století až po současnost. Výklad je maximálně přehledný a zřetelně ukazuje na autorův odborný nadhled dovolující traktovat i poměrně komplikované koncepty tak, aby to bylo pochopitelné pro čtenáře neobeznámeného s touto oblastí kvantitativní lingvistiky (či spíše kvantitativní analýzy textu).

V další části P. Plecháč detailně rozebírá jednotlivé versologické rysy, které mohou při určování autorství hrát roli a možnosti jejich automatické extrakce z korpusu veršů. Na příkladech názorně ukazuje, jak se jednotlivé charakteristiky mohou projevat a jakým způsobem je lze operacionalizovat pro další statistické vyhodnocení. Vedlejším produktem těchto výkladů je např. upozornění na problematičnost měření eufonie, které původně navrhnul G. Altmann a které jako ne příliš spolehlivý parametr Plecháč nedoporučuje v analýzách užívat.

V další části se doktorand věnuje využití popsaných versologických rysů při určování autora v korpusech českého, německého, španělského a anglického verše. Podrobně rozebírá relevanci jednotlivých rysů a srovnává jejich využitelnost s klasickými (lexikálními) rysy používanými při atribuci autorství. Na základě mnoha experimentů dochází k poznání, že versologické rysy mohou v kombinaci s lexikálními ukazateli pomoci se zpřesněním atribuce, ačkoli samostatně jsou jen zřídka úspěšnější.

Pro testování výše popsaných zjištění a metod v „reálném světě“ si ve čtvrté části disertační práce vybírá dvě kauzy sporného autorství – anglicky psanou hru Jindřich VIII připisovanou W. Shakespeareovi, která však nejspíše vznikla ve spoluautorství s Johnem Fletcherem, a české texty připisované Josefu Barákovi, jejichž skutečným autorem je však nejspíš Jan Neruda. Případy jsou vybrány velmi vhodně. Nejen, že se tak demonstruje síla metod na případech různých jazyků, ale zároveň se jedná o rozdílné situace z hlediska toho, jak komplikovanou tvůrčí metodou díla vznikala a do jaké míry tato metoda zesložituje proces atribuce.

Celkově lze shrnout, že práce je velmi dobře strukturována, pojednává někdy poměrně komplikované statistické metody srozumitelným jazykem. Použité metody jsou dobře dokumentovány, výsledky jsou prezentovány podrobnými grafy. Po formální stránce nemám k práci žádné výhrady.

III. Závěr

Mgr. Petr Plecháč, Ph.D. předložil kvalitní výzkumnou disertační práci, která se úspěšně pokouší o inovativní pohled na autorskou atribuci literárních textů za pomoci versologických rysů. Její význam tkví nejen v exaktním empirickém uchopení problematiky a přehledné prezentaci výsledků, ale také ve vícejazyčném rozkročení a ve srovnání s neversologickými rysy užívanými běžně ve stylometrii. Bonusem je pak bezchybné formální zpracování a čtivá forma, která upoutá i čtenáře nesespecializujícího se na forenzní lingvistiku.

Předloženou disertační práci proto doporučuji k obhajobě a předběžně klasifikuji jako prospěl.

V Praze, 20. srpna 2019

Doc. Mgr. Václav Cvrček, Ph.D.